

KRAJSKÝ PAMIATKOVÝ ÚRAD KOŠICE

váš list č. / zo dňa 17.06.2019

číslo konania: KPUKE-2019/15111-5/56190/SM,HT

vybavuje / kontakt: Ing. arch. Eva Šmelková / 058/2451121

Košice, 16.07.2019

Krajský pamiatkový úrad Košice (ďalej len „správny orgán“), ktorý je podľa § 11 odseku 1 zákona číslo 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „pamiatkový zákon“) vecne príslušným správnym orgánom a podľa § 9 odseku 5 pamiatkového zákona je miestne príslušným správnym orgánom na úseku ochrany pamiatkového fondu, podľa § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) vydáva podľa § 32 odseku 2 pamiatkového zákona toto

rozhodnutie:

zámer obnovy, špecifikovaný v žiadosti vlastníka objektu: Rímskokatolícka cirkev, Farnosť Smolník, Smolník 209, 055 66 Smolník, podaný na správny orgán dňa 17.06.2019 o posúdenie zámeru obnovy časti národnej kultúrnej pamiatky **Kostol a zvonica r. kat. sv. Kataríny**, evidovanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod číslom 706/1-2, okres: Gelnica, obec: Smolník, par. č. 6 a 7 C-KN, súp. číslo 2, podľa listu vlastníctva č. 1307, **v rozsahu:**

- výmena 11 výplní okien na kostole;
- oprava fasádnych omietok na zvonici;
- vyhotovenie novej podlahy na prízemí zvonice;
- náter plechovej krytiny strechy zvonice;

je prípustný

a z hľadiska záujmov, chránených pamiatkovým zákonom, na vykonanie zámeru obnovy národnej kultúrnej pamiatky správny orgán podľa § 32 odseku 4 pamiatkového zákona **určuje tieto podmienky:**

A. kostol

1. V rámci zámeru výmeny výplní okien je nutné všetky uvažované nové výrobky vyhotoviť z dreva. Vyhovuje i použitie drevených eurohranolov. Konkrétny typ eurohranolu (profil, povrchová úprava) je nutné pred vyhotovením výrobkov odsúhlasiť so zamestnancom správneho orgánu, ktorý bude na stavbe vykonávať pamiatkový dohľad. Vhodné je použitie subtilnejších výrobkov v mäkkej, zaoblenej línii profilov.
2. Nové výplne okien budú rešpektovať súčasné otvory so segmentovým záklenkom a zošíkmeným ostením a bankálom. Osadené budú v rovnakej polohe v hĺbke ostenia, ako sú terajšie okná. Predsadená mreža so sieťovinou zo strany exteriéru ostane zachovaná.

3. Otvory okien budú pred vyhotovením výplní individuálne zamerané. Každá okenná výplň bude prispôbena jestvujúcemu otvoru. Nie je prípustné stavebne upravovať otvory kvôli zjednoteniu rozmerov okien.
4. Čelenie nových výplní okien bude opakovať členenie súčasných okien, t. j. šesťtabuľkové (3 kusy) a deväťtabuľkové (8 kusov) s prečlenením každej tabuľky lištou do kríža na štyri časti. Väčšina okien môže mať pevné neotváracie krídla. Podľa potreby vetrania možno vyhotoviť i okná s otváranými krídlami. Najvhodnejšie je združiť otváranie do jedného pásu – napríklad sklápanie troch spodných tabuľ ako celku. Do rámov možno osadiť dvojsklo.
5. Je žiaduce prenesenie starého kovania („L“ pásovina v rohoch) na nové výrobky, a to i v prípade, že nebudú pri oknách s pevným zasklením funkčné.
6. Okná budú napustené konzervačným náterom, ktorý môže byť podľa zámeru vlastníka lazúrovací. Možno použiť i krycí náter v stredne hnedom odtieni.
7. S ohľadom na charakter prác správny orgán nepožaduje spracovanie projektovej dokumentácie. Pred realizáciou nových výplní však budú vyhotovené dielenské výkresy, ktoré je vlastník povinný predložiť ako prípravnú dokumentáciu obnovy na vydanie záväzného stanoviska podľa § 32 odseku 10 pamiatkového zákona na Krajský pamiatkový úrad Košice. Túto dokumentáciu môže spracovať aj budúci výrobca nových výplní. Rovnako budú predložené na odsúhlasenie i prototypy uvažovaných profilov (postačuje i elektronická komunikácia).
8. Prípadné poškodenie ostien okien po vybratí starých výplní a osadení nových je nutné starostlivo opraviť a pretrieť farbou v rovnakom odtieni, akým sú upravené steny v interiéri kostola a fasády v súčasnosti. V prípade rozsiahlejšieho zámeru obnovy fasád, príp. stien v interiéri kostola pôjde o nový zámer obnovy a vlastník je povinný požiadať správny orgán o vydanie osobitného rozhodnutia k tomuto zámeru.

B. zvonica

1. Pri obnove fasád zvonice možno odstraňovať len nesúdržné časti omietok, a to v nevyhnutnom rozsahu. Nové doplňované omietky v miestach poškodenia vyhotoviť ako paropriepustné, na vápennej báze. V plnej miere je nutné zachovať a opraviť umelecko-remeselným spôsobom štukovú korunnú rímsu, pásovú kordónovú rímsu a pásové rámovanie otvorov.
2. Náter fasád v exteriéri vyhotoviť opätovne z paropriepustných náterových hmôt na báze vápna, príp. silikátov. Nepripustné sú náterové hmoty na báze akrylátov s vysokým difúznym odporom. Konkrétny farebný odtieň fasád bude spresnený pred samotnou realizáciou pracovníkom správneho orgánu, ktorý bude vykonávať pri obnove štátny pamiatkový dohľad, a to na základe zistenia stratigrafie predchádzajúcich náterov a po predložení vzorkovníka od konkrétneho výrobcu náterovej hmoty.
3. Plechovú vežu zvonice je nutné očistiť od hrdze, poškodenia vytmeliť alebo klampiarskymi technológiami doplniť a plech natrieť novým náterom v rovnakom odtieni, aký je použitý na veži kostola. Kovaný kríž vo vrchole strechy ošetriť matným čiernym náterom.
4. Pri úprave povrchu podlahy vo zvonici použiť len suché stavebné procesy (úprava nivelety hlinenej podlahy, násyp podkladového piesku, uloženie dlažby). Konkrétny typ použitej dlažby a výkres jej kladenia je vlastník povinný pred realizáciou predložiť na odsúhlasenie na Krajský pamiatkový úrad Košice. Vyhovujú tehlové dlaždice (typ pôjdovka) alebo dlaždice z iného materiálu, ktoré pripomínajú tehlovú dlažbu, aké sa dajú ukladať do suchého pieskového lôžka.
5. Z hľadiska ochrany archeologických nálezov a nálezísk je pri realizácii nutné v dvojtyždňovom predstihu písomne (alebo emailom) oznámiť začatie výkopových prác na úpravu nivelety v zvonici a umožniť vstup na stavenisko za účelom vykonania štátneho pamiatkového dohľadu. Počas štátneho pamiatkového dohľadu bude zdokumentovaný zrealizovaný nezasypaný výkop a spísaný záznam o stave predpokladaných nálezov.

C.

1. Vlastník oznámi písomne (alebo e-mailom) správne mu orgánu v predstihu min. 7 dní začiatok prác na obnove a predpokladaný koniec obnovy kultúrnej pamiatky, podľa § 32 odseku 4 pamiatkového zákona.
2. Každú závažnú zmenu a zmenu oproti alebo nad rámec tohto rozhodnutia vlastník vopred prerokuje a predloží na odsúhlasenie správne mu orgánu podľa § 32 odseku 2 pamiatkového zákona.
3. Požadované odsúhlasenia prác pred ich realizáciou a materiálov pred ich zabudovaním (body A.1., A.7., B.2. a B.4. budú písomne uvedené v záznamoch správneho orgánu z výkonu štátneho dohľadu.
4. Ak počas obnovy dôjde k odkrytiu nepredpokladaného nález, ten, kto práce vykonáva, je povinný ohlásiť nález krajskému pamiatkovému úradu a až do vydania rozhodnutia zastaviť tie práce, ktoré ohrozujú nález alebo nálezovú situáciu podľa § 32 odseku 14 pamiatkového zákona.

Štátny pamiatkový dohľad na úseku ochrany pamiatkového fondu bude vykonávať správny orgán, podľa § 32 odseku 13 pamiatkového zákona.

Rozhodnutie podľa § 44a pamiatkového zákona po uplynutí troch rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti stráca platnosť, ak v tejto lehote nebol vykonaný úkon, na ktorý sa vzťahuje.

Odôvodnenie

Vlastník objektu: Rímskokatolícka cirkev, Farnosť Smolník, podal na správny orgán dňa 17.06.2019 žiadosť o posúdenie zámeru obnovy časti národnej kultúrnej pamiatky Kostol a zvonica r. kat. sv. Kataríny, evidovanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod číslom 706/1-2, obec: Smolník, par. č. 6, 7 C-KN, súp. číslo 2, podľa listu vlastníctva č. 1307. Práce, uvažované v zámere, sú v rozsahu: výmena 11 výplní okien na kostole za nové drevené, vyhotovené ako kópia terajších výplní, oprava poškodených fasádnych omietok na zvonici, vyhotovenie novej vrchnej vrstvy podlahy na prízemí zvonice osadením dlažby a náter plechovej krytiny strechy zvonice.

Podľa prameňa, ktorým je najstaršia mestská kniha Smolníka, bol (stredoveký?) kostol zaklenutý počas prestavby lode v rokoch 1519 - 1521 majstrom Wolfgangom Feynom zo Štajerska. Podoba tohto kostola spolu s murovanou ohradou okolo neho je zachytená na kresbe z roku 1748 na záhlaví banskej mapy Smolníka a okolia. K rozsiahlej prestavbe kostola došlo okolo roku 1800, keď získal terajšiu podobu, ktorá sa s výnimkou strechy veže nezmenila ani po požiari v roku 1905, keď zhorela strecha kostola. Je to trojloďová stavba s rozmernou strednou loďou, zaklenutou štyrmi poľami plackovej klenby na pásoch, s úzkymi bočnými loďami, zaklenutými tiež štyrmi poľami plackovej klenby, a s plytkou, segmentovo ukončenou svätyňou, zaklenutou plackou a výsekom konchy. Vo svätyni je umiestnený murovaný oltár sv. Kataríny. Po obidvoch stranách svätyne sú pristavané sakristie, zaklenuté plytkými valenými klenbami s päťbokými protistojnými výsečami nad otvormi. Na západnej strane lode je predstavaná veža. Interiér lode obieha z troch strán empora v šírke bočných lodí, na západnej strane je vydutá smerom do lode kvôli osadeniu organovej skrine. Okná, ktoré sú predmetom výmeny, sa nachádzajú nad touto emporou. Z nej je k nim prístup, umožňujúci manipuláciu s oknami. Výplne sú osadené v zošíkmenom ostení so šikmým bankálom.

Fasády kostola majú barokovo-klasicistické tvaroslovie. Na severnej a južnej fasáde lode, ktoré sú komponované rovnako (zrkadlovo obrátené), je v krajnej západnej osi segmentovo ukončené neotváravé okno s rozčlenením na šesť tabúľ, ktoré sú ešte ďalej členené tabuľkami v drobnejšom rastrí. Ďalej nasleduje štvorica širších okien s rozčlenením na 9 tabúľ (tiež delených

dalej na štyri polia). Šesťtabuľkové okno je aj na západnej strane veže. Zámerom vlastníka je vymeniť výplne týchto 11 okien za kópie, vyhotovené z dreva.

Zvonica je situovaná ako samostatne stojacia stavba v svahu južne od kostola. Je to masívna nízka veža na štvorcovom pôdoryse s barokovou stiahnutou cibulovitou strechou a jednoduchým barokovo-klasicistickým tvaroslovím fasád. Je pravdepodobné, že bola súčasťou dnes už nejestvujúcej murovanej ohrady kostola. Vnútri je jednopriestorová, delená len drevenou konštrukciou zvonovej stolice a drevenými schodmi. Všetky fasády veže sú hladko omietnuté, členené soklom, jednoduchou pásovou kordónovou rímsou a nevýraznou profilovanou korunnou rímsou, nesúcou strechu, pokrytú plechom. Vo vrchole strechy je kovaný kríž. Konštrukcia krovu je drevená, s osembokým stípkovým jadrom.

Správny orgán preskúmal obsah podania z hľadiska záujmov, chránených pamiatkovým zákonom, preskúmal a vyhodnotil archívne materiály, vydané rozhodnutia a záväzné stanoviská, vydané vo veci obnovy tejto kultúrnej pamiatky. Správny orgán vykonal dňa 17.06.2019 zisťovanie na mieste samom za účasti zástupcu vlastníka. V rámci miestneho zisťovania bol vyhotovený záznam č. KPUKE-2019/15111-04/47908/SM a digitálna fotodokumentácia súčasného stavu kultúrnej pamiatky.

Zástupca vlastníka poukázal na zlý stav okenných výplní, ktoré sú skrútené a dostatočne netesnia. Drevo je na viacerých miestach rozsušené. Krídla sa nedajú otvoriť a opätovne bez problémov zavrieť, čo neumožňuje kostol dostatočne a pravidelne vetrať. Vlastník uvažuje vymeniť výplne za nové, vyhotovené z dreva ako kópie terajších. Vlastník tiež uviedol, že terajšie výplne sú zo začiatku 20. storočia a boli osadené po veľkom požiari Smolníka v roku 1905. Jednoduchý profil okenných rámov potvrdzuje, že ide skutočne o okná zo začiatku 20. storočia. Na niektorých sa však nachádza kovanie, ktoré môže byť staršie, prenesené z okien po prestavbe okolo roku 1800. Tieto časti kovania je žiaduce zachovať a použiť na nových výplniach. Zástupca vlastníka predložil aj grafický náčrt nových výplní, ten však nepostačuje na ich vyhotovenie, preto správny orgán požaduje, aby vlastník zabezpečil pred realizáciou nových výplní dielenské výkresy nových výplní a predložil ich ako prípravnú dokumentáciu na vydanie záväzného stanoviska.

Na miestnom zisťovaní prítomní vykonali tiež ohliadku zvonice v blízkosti kostola, ktorá je samostatným pamiatkovým objektom. Vlastník uvažuje opraviť jej fasádne omietky, ktoré sú na viacerých miestach olúpané. Ide však len o poškodenie vrchnej omietky, jadrová omietka sa javí ako stabilná. Rovnako je v dobrom stave i štukové tvaroslovie. V roku 2015 boli na zvonici vymenené drevené žalúzie na základe rozhodnutia Krajského pamiatkového úradu Košice k zámeru obnovy kultúrnej pamiatky č. KPUKE-2015/4764-5/12339/SM,GE zo dňa 24.02.2015 a záväzného stanoviska k prípravnej dokumentácii (dielenský výkres výroby nových okeníc) č. KPUKE-2016/18196-3/67375/SM zo dňa 05.09.2016. Nové okenice boli vyhotovené z dreva (smrekovec opadavý) ako identické tvarové kópie starších okeníc, so zachovaním a opätovným použitím všetkých pôvodných kovaných prvkov. Drevo bolo opatrené olejovým konzervačným náterom. Opravou fasád zvonice a náterom plechovej krytiny strechy teda bude obnova exteriéru zvonice ukončená. Vlastník ju uvažuje sprístupniť verejnosti a inštalovať tam expozíciu, zameranú na históriu Smolníka a samotného kostola. Z uvedeného dôvodu je jeho zámerom položiť na jestvujúcu hlinenú podlahu novú dlažbu do pieskového lôžka. Keďže úprava nerovnej nivelety si vyžaduje i zásah do podlahy (v niektorých miestach i cca 30 cm), správny orgán uložil z hľadiska ochrany archeologických nálezov a nálezísk povinnosť pred realizáciou v dvojťždňovom predstihu písomne (alebo emailom) oznámiť začatie výkopových prác a umožniť vstup na stavenisko za účelom vykonania štátneho pamiatkového dohľadu, aby mohol byť výkop zdokumentovaný a spísaný záznam o stave predpokladaných nálezov.

V zmysle ustanovenia § 32 odseku 4 pamiatkového zákona správny orgán preskúmal predložený zámer obnovy kultúrnej pamiatky, a pretože nezistil dôvody, pre ktoré by odoprel udelenie súhlasu, zámer pripustil a pre zabezpečenie ochrany kultúrnohistorických hodnôt stanovil i určité podmienky vlastníkovi, ktoré je vlastník povinný splniť. Toto rozhodnutie zohľadňuje záujmy, chránené pamiatkovým zákonom, ale nenahrádza povolenie alebo splnenie oznamovacej povinnosti voči príslušnému stavebnému úradu.

Toto rozhodnutie po nadobudnutí právoplatnosti **oprávňuje** vlastníka k podaniu na príslušnom stavebnom úrade podľa § 32 odseku 12 pamiatkového zákona za dodržania určených podmienok vo veci novej podlahy zvonice, ale **neoprávňuje** k podaniu na stavebný úrad vo veci výmeny okien na kostole, nakoľko pre tieto práce správny orgán určil podmienku spracovania a predloženia prípravnej dokumentácie – výrobnej dokumentácie nových okien.

Poučenie

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Pamiatkový úrad Slovenskej republiky, Cesta na Červený most 6, 814 06 Bratislava. Odvolanie je potrebné doručiť na Krajský pamiatkový úrad Košice, Hlavná 25, 040 01 Košice. Toto rozhodnutie je možné preskúmať súdom až po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov.

Ing. Kristína Markušová
riaditeľka
Krajského pamiatkového úradu Košice

Doručuje sa

1. Rímskokatolícka cirkev, Farnosť Smolník, Smolník 209, 055 66 Smolník, IČO 31973043

Na vedomie

1. Obec Smolník, Smolník, č. 1, 055 66 Smolník, IČO 00329576
2. Krajský pamiatkový úrad Košice, na založenie do spisu